

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 435/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RENE, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou RASLEGAL s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Slavomír Rabatin, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 20 Charty základných práv Európskej únie a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 15 Up 146/2018 z 2. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RENE, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenu Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) elektronicky 20. septembra 2018 sa obchodná spoločnosť RENE, s. r. o., Mostová 2, Bratislava (ďalej

len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených práv uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 Up 146/2018 z 2. augusta 2018 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka zároveň požiadala o priznanie náhrady trov konania v sume 390,50 €.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa) sa návrhom na vydanie platobného rozkazu z 26. februára 2018 domáhala proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 10 000 € s príslušenstvom a náhrady trov konania. Okresný súd platobným rozkazom sp. zn. 15 Up 146/2018 zo 14. marca 2018 zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke sumu 10 000 € s príslušenstvom a nahradiť jej trovy konania; platobný rozkaz bol žalovanej doručený elektronicky 15. marca 2018. Dňa 9. apríla 2018 bolo okresnému súdu elektronicky doručené podanie právneho zástupcu žalovanej, ktoré obsahovalo odpor proti platobnému rozkazu, ako aj žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu z dôvodu, že počas plynutia a márneho uplynutia lehoty na podanie odporu právny zástupca žalovanej ostal náhle práceneschopný a jeho zdravotný stav bol natoľko vážny, že nebolo v jeho možnostiach a zdravotných schopnostiach podať odpor v zákonom stanovenej 15-dňovej lehote, a taktiež nebol schopný poveriť a substitučne splnomocniť iného advokáta na tento úkon; k žiadosti mal pripojiť lekársku správu, zmluvu o poskytovaní právnych služieb a generálne splnomocnenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 15 Up 146/2018 z 9. júla 2018 (vydaným vyšším súdnym úradníkom) rozhodol tak, že zmeškanú lehotu na podanie odporu proti platobnému rozkazu žalovanej neodpustil, odpor odmietol a žiadnej zo strán v časti rozhodovania o odpore a žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty na podanie odporu náhradu trov konania nepriznal. Proti tomuto uzneseniu žalovaná podala sťažnosť, v ktorej okrem iného poukázala na skutočnosť, že *„zmeškanie lehoty na podanie odporu bol nešťastný sled udalostí, ktorý však právny zástupca žalovaného nemohol objektívne predpokladať. Platobný rozkaz bol žalovanému doručený dňa 15. 03. 2018, pričom lehota na podanie odporu začala plynúť dňa 16. 03. 2018. Od 30. 03. 2018 (Veľký piatok) do 02. 04. 2018 (Veľkonočný pondelok) boli Veľkonočné sviatky, t. j. dni pracovného pokoja. Právnemu zástupcovi žalovaného sa zhoršil zdravotný stav už dňa 02. 04. 2018 a trval do 04. 04. 2018.“*

3. Okresný súd napadnutým uznesením (vydaným sudkyňou) zmenil prvý výrok uznesenia okresného súdu sp. zn. 15 Up 146/2018 z 9. júla 2018 tak, že žalovanej zmeškanie lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu odpustil, zrušil druhý a tretí výrok uvedeného uznesenia a vec vrátil vyššiemu súdnemu úradníkovi na nové rozhodnutie o podanom odpore a zároveň rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania o sťažnosti v rozsahu 100 %. Keďže sudkyňa podanej sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka „s prihliadnutím na skutočnosti uvádzané v podanej sťažnosti žalovaného zo dňa 04. 07. 2018 (aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 73/2018 zo dňa 21. 06. 2018) vyhovelá v plnom rozsahu, rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie“ [§ 15 ods. 6 druhej a tretej vety zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“)].

4. S uvedenými závermi okresného súdu sťažovateľka nesúhlasí a v sťažnosti namieta, že v tomto prípade je „*odpustenie zmeškania lehoty v príkrom rozpore so zásadou spravodlivosti a hrubo zasahuje do práv sťažovateľa, že k zmeškaniu lehoty došlo výlučne nezodpovedným a ľahkovážnym správaním žalovaného, a nie sťažovateľa, ktorý je počas celého konania aktívny (v opačnom prípade by sa ani nedozvedel o rozhodovaní o žiadosti žalovaného) a dodržiava sudcovské a procesné lehoty... Sťažovateľ má za to, že všeobecný súd interpretoval citované ustanovenie ZUK doslovne, formalisticky a striktne gramaticky, a to tak, že ak rozhodne v prospech sťažovateľa, nemusí už bližšie uvádzať dôvody svojho rozhodnutia. Takáto interpretácia sa však prieči základnému zmyslu a účelu práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čím porušuje právo na spravodlivé súdne konania, menovite právo na riadne a nearbitrárne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.*“. Sťažovateľka s poukazom na dôvodovú správu k zákonu o upomínacom konaní uvádza, že „*zmyslom upomínacieho konania, resp. sporného ustanovenia ZUK je zrýchliť samotné upomínanie konania... to však neznamená, že súd môže v každom prípade vynechať odôvodnenie svojho uznesenia. Takýto postup sa podľa sťažovateľa môže uplatniť len v prípade, ak je z okolností samotného prípadu zrejmé, na základe čoho súd dospel ku svojim záverom a tieto dávajú primeranú odpoveď na argumenty a námietky sporových strán ako aj záruky, že rozhodnutie nie je arbitrárne a nepreskúmateľné a je umožnená kontrola verejnosťou. O to viac je potrebné aspoň stručne odprezentovať, v čom spočívajú závery súdu, ak sú argumenty*

oboch sporových strán výrazne protichodné a ani samotné námietky sťažovateľa proti sebe neobstoja, ako je to v tomto prípade.“

II.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

7. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

8. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 20 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty napadnutým uznesením okresného súdu (bod 3) odôvodnená nesprávnou interpretáciou § 15 ods. 6 druhej a tretej vety zákona o upomínacom konaní, podľa ktorých sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka; ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie (bod 4).

9. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako sú požiadavky rešpektovania zásad kontradiktórnosti alebo rovnosti zbraní, či právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby sudy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08).

10. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Zároveň platí, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

11. Rovnako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Ani judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

12. Ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011). Aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United

Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

13. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom nezistil, že by tieto závery okresného súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

14. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 73/2018 z 21. júna 2018, ktorým najvyšší súd vyslovil, že *«Prekážka nemusí trvať počas celej lehoty, ale môže nastať aj na jej konci, t. j. aj deň pred skončením lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu. V praxi nemožno vylúčiť, že účastník urobí procesný úkon v posledný deň lehoty, a teda k jej zmeškaniu nedochádza. Ak by sa prijal záver o znemožnení podať v lehote opravný prostriedok, v danom prípade odpor proti platobnému rozkazu, pre prekážku na strane účastníka v podobe jeho náhleho ochorenia, lebo od doručenia rozhodnutia do okamihu prekážky mal dostatok času na jeho podanie, nedôvodne by dochádzalo v podstate ku „skráteniu“ lehoty na podanie opravného prostriedku, čo je nepripustné. Navyše, tu musí existovať príčinná súvislosť medzi ospravedlniteľným dôvodom (v tomto prípade chorobou) a zmeškaním lehoty.»*.

15. V tejto súvislosti ústavný súd doplní, že uvedenému uzneseniu najvyššieho súdu prechádzal nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 77/2016 z 1. júna 2016, v ktorom sa zaoberal otázkou včasnosti podania mimoriadneho opravného prostriedku vo forme elektronického podania.

16. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94,

II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). O taký prípad tu však nejde.

17. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 20 charty a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty, preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018